

THE NEW GREEN DEAL

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIEELE DAGBLAD

MILIEU EN KLIMAAT

Holle crisisretoriek van Frans Timmermans voorspelt weinig goeds voor Europese Green Deal

Remco de Boer is onderzoeker en publiceert over de energietransitie. Reageer via expert@fd.nl.

Het regent in het kielzog van 'corona' inmiddels pleidooien om de crisis toch vooral als kans te zien; een kans om de wereld beter te maken dan hij is. In die categorie valt ook de opinie die Frans Timmermans, binnen de Europese Commissie verantwoordelijk voor de Green Deal, vorige maand publiceerde in een aantal Europese kranten, waaronder NRC Handelsblad.

Onder de titel 'Dit is de weg uit de crisis' ontvouwde de Eurocommissaris samen met co-auteur Bertrand Piccard (voorzitter van de Solar Impulse Foundation) de postcoronastrategie van de Europese Commissie. Die blijkt niet geheel toevallig de Green Deal te zijn, het vorig jaar gepresenteerde plan dat ervoor moet zorgen dat de EU in 2050 klimaatneutraal is.

In zijn opinie zaagt Timmermans om te beginnen de huidige EU-economie bij de enkels af: 'Een logge, line-

aire en koolstofspuwende economie die maar met grote moeite de werkgelegenheid en levenskwaliteit kon laten groeien (...) die natuurlijke bronnen uitputte, gevaarlijk afval en giftige vervuiling produceerde.'

Vervolgens schetst hij 'een andere weg': circulair, duurzaam en hoogst concurrerend, met veel meer banen en ook veel meer groei van het bbp dan voorheen. 'Modern, schoon en efficiënt.'

Ten slotte betoogt Timmermans dat de stap van de oude naar de nieuwe weg een kleine is. Piccard en hij verwijzen daarvoor naar duizend oplossingen die de Solar Impulse Foundation (SIF) heeft geïdentificeerd. Die zijn schoon, efficiënt en zorgen voor economische groei. Nu zitten die oplossingen nog verborgen in start-ups en laboratoria, aldus Piccard op de SIF-website. Haal ze eruit en klaar is Kees, is de boodschap.

Met zijn betoog maakt Timmermans een karikatuur van de werkelijkheid. Zo is de EU, hoewel zeker niet vrij van economische zorgen, nog altijd een baken van voorspoed en welvaart. Onze milieunormen behoren tot de strengste ter wereld. Van de energie is nu 19% schoon, tegen 9,6% in 2004. In 2030 zal het 32% zijn. Sinds 1990 heeft de EU de uitstoot van broeikasgassen met 23% gereduceerd terwijl de wereld juist 57% meer is gaan uitstoten. Het EU-reductiedoel voor 2030 van 40% zal dit jaar worden aangescherpt naar 50% tot 55%.

Ook de suggestie dat groene, economisch profijtelijke oplossingen voor het oprapen liggen, is een overdrijving. Was het maar zo simpel. Zouden alle landen ter wereld vandaag besluiten om voortaan alle milieu- en klimaat-

kosten in de prijs van hun producten te stoppen, dan zouden we er zijn. Schone technieken zouden niet meer duurder zijn dan vervuilende. 'Schoon' zou aan een zeer snelle opmars beginnen.

Die opmars is nu niet zeer snel, omdat de omschakeling enorme investeringen vergt. Daarvoor is geld nodig. Veel geld. Geld dat veel landen niet hebben of er niet voor over hebben, landen met een veel lager welvaartspeel dan de EU bijvoorbeeld.

SNEER

Fors investeren in schonere technieken, maar tegelijkertijd zorgen dat je jezelf niet uit de mondiale markt prijst, dat is de kern van de opgave waar de EU voor staat.

Een lastige opgave, nu de unie in toenemende mate dreigt te worden gemangeld in het handelsgeweld tussen de VS en China. Eenvoudigweg alle ballen op 'groen', wat Timmermans suggereert, doet geen recht aan de balanceeract die nodig is.

Niet alleen mondiaal zijn er grote verschillen tussen landen, dat geldt ook binnen de Europese Unie. Lidstaten zoals Tsjechië, Polen en Bulgarije lopen op klimaatgebied nog flink achter op het EU-gemiddelde. De karakterisering van hun economie als een van 'gevaarlijk afval en giftige vervuiling' zullen ze eerder als een sneer dan als een stimulans ervaren. En het zijn juist deze landen die Timmermans van zijn Green Deal moet zien te overtuigen.

Nog een heet hangijzer: solidariteit. Zoals er in het kader van de coronacrisis geld van Noord naar Zuid moet, moet er voor de verdere verduurzaming geld van West- naar Midden- en Oost-Europa. En dat op het moment

dat alle lidstaten, ook die in het Westen, alle zeilen moeten bijzetten om niet zelf onderuit te gaan.

Toch ziet Timmermans de crisis vooral als kans. Dat op zich is geen gekke gedachte. Tijden van grote verandering kunnen het moment zijn om het roer om te gooien. Maar waarom was de financiële crisis van 2008 dat dan niet? Toen daalde de CO₂-uitstoot wereldwijd fors, maar nam die daarna weer net zo stevig — en zelfs nog forser — toe. Timmermans rept er niet over.

Wat dat betreft, zou hij bij het Internationaal Energie Agentschap langs kunnen gaan. Dit IEA publiceerde bijna drie weken geleden de vijf belangrijkste lessen uit de 2008-crisis op het gebied van vergroening van de energievoorziening. Een zeer constructieve bijdrage aan het debat die bij Timmermans ontbreekt.

Iedereen is voor groene, duurzame groei, meer welvaart en minder vervuiling. Timmermans pleidooi daarvoor is terecht, maar ook een open deur. Van een Eurocommissaris mag je meer verwachten.

Wie stelt dat de huidige crisis het moment is om de oude economie bij het grof vuil te zetten, kan niet blijven steken in eendimensionale 'willen is kunnen'-retoriek, in de platte tegenstelling tussen een giftige en een groene economie. Die moet aangeven waarom de groene wel vanzelfsprekend klinkt, maar het niet is. En die moet vooral een analyse maken van de bijbehorende uitdagingen, de voetangels en de klemmen.

Het is te hopen dat deze opinie van Frans Timmermans een uitglijer is in de categorie 'eens maar nooit weer'. Is het dat niet, dan lijkt zijn Green Deal nu al tot mislukken gedoemd.

Timmermans' 'alle ballen op groen' doet geen recht aan de balanceeract die nodig is